

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 08
Rotel 0801

DOM
2020-04-15
Stockholm

Mål nr
B 10814-18

AB 52
Sid 1 (6)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts dom den 17 oktober 2018 i mål nr B 13682-17, se bilaga A

PARTER

Klagande
Finansinspektionen
Box 7821
103 97 Stockholm

Ombud: Magnus Schmauch
Adress som ovan

Motpart

AA

Ombud: Olof Nelson
Stockholmen Juridik
Kvarnsjövägen 14
132 39 Saltsjö-Boo

SAKEN
Sanktionsavgift

FINANSINSPEKTIONEN

Ink. 2020-04-16

Dnr.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens dom.
2. AA tillerkänns ersättning av allmänna medel med 17 550 kr för sina rättegångskostnader. Av beloppet avser 14 040 kr ombudsarvode och 3 510 kr mervärdesskatt.

Dok.Id 1514507

Postadress Box 2290 103 17 Stockholm	Besöksadress Birger Jarls Torg 16	Telefon 08-561 670 00 08-561 670 90 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	Telefax 08-561 671 09	Expeditionstid måndag – fredag 09:00–16:30
---	---	--	---------------------------------	---

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Finansinspektionen har yrkat att hovrätten ska förplikta AA att betala en sanktionsavgift om 75 000 kr.

AA har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Hovrätten har avgjort målet utan huvudförhandling.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utredningen

Parterna har i hovrätten åberopat inspelningar av ett antal telefonsamtal mellan AA och medarbetare på SEB. Finansinspektionen har därutöver åberopat en lista över samtal mellan AA och banken. I övrigt är utredningen densamma i hovrätten som i tingsrätten.

Hovrätten har tagit del av AA, BB och CC uppgifter genom uppspelning av förhören i tingsrätten.

Marknadsmanipulation

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att AA agerande har utgjort marknadsmanipulation enligt EU:s marknadsmissbruksförordning¹ (MAR) och att undantaget för godtagen marknadspraxis inte är tillämpligt.

Kompletteringslagens förenlighet med MAR

En första fråga som hovrätten därefter har att ställa sig är om det är möjligt att avstå från ingripande enligt 5 kap. 17 § lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning (kompletteringslagen) eller med andra ord, om kompletteringslagens bestämmelser är förenliga med reglerna i MAR.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 596/2014 av den 16 april 2014 om marknadsmissbruk (marknadsmissbruksförordning) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/6/EG och kommissionens direktiv 2003/124/EG, 2003/125/EG och 2004/72/EG.

MAR innehåller inga bestämmelser om möjligheten att avstå från ingripande. Förordningen föreskriver emellertid inte heller en absolut skyldighet för medlemsstaterna att vid varje fall av överträdelse ta ut en sanktionsavgift, utan anger att medlemsstaterna – i enlighet med nationell rätt – ska föreskriva att behöriga myndigheter ska ha befogenhet att vidta administrativa sanktioner (se art. 30.1). Sanktionsavgift är vidare endast en av flera olika åtgärder som den behöriga myndigheten ska kunna vidta enligt förordningen (se art. 30.2). Förslaget att i svensk rätt införa möjligheten att avstå från ingripande mötte inte heller någon kritik från Lagrådet i nu aktuellt avseende (jfr prop. 2016/17:22 s. 615 f). Hovrätten anser därför att 5 kap. 17 § kompletteringslagen är förenlig med MAR.

Prövningen ska därmed gå vidare till frågan om förutsättningarna för att ta ut eller underlåta att ta ut sanktionsavgift.

Bevisbörda och beviskrav

Parterna har olika uppfattningar om vissa faktiska förhållanden av betydelse för prövningen. Hovrätten går därför över till att avgöra vem av parterna som bör ha bevisbördan och vilket beviskrav som bör tillämpas. Dessa frågor har hittills inte besvarats i rättspraxis.

Med hänsyn till måltypens art råder, enligt hovrättens mening, ingen tvekan om att det är Finansinspektionen som ska ha bevisbördan inte bara för att marknadsmanipulation har skett (som har konstaterats i det föregående) utan även för att eventuella försvårande omständigheter har förelegat.

När det gäller beviskravet har i förarbetena uttalats att hänvisningen i kompletteringslagen till processuella regler för brottmål inte per automatik bör innebära att rättspraxis, som gäller frågan om vilket beviskrav som ska tillämpas för att fälla någon till ansvar för brott, även blir tillämplig vid administrativa sanktioner. Att så inte är fallet har varit utgångspunkten även när det gäller de nya reglerna om prövning av skattetillägg i samband med åtal för skattebrott. Frågan om vilket beviskrav som ska tillämpas bör enligt lagmotiven överlämnas till rättstillämpningen. (Se prop. 2016/17:22 s. 248.)

Mål om sanktionsavgift har stora likheter med ett straffrättsligt förfarande. Talan förs dessutom av Finansinspektionen, dvs. en expertmyndighet med omfattande utredningsresurser. Enligt hovrätten innebär dessa förhållanden att beviskravet bör vara högt. Mot bakgrund av de ovan redovisade förarbetsuttalandena anser hovrätten att beviskravet, för att marknadsmanipulation har skett och eventuellt förekomsten av försvårande omständigheter, emellertid inte bör sättas lika högt som för utkrävande av ansvar i brottmål. Som jämförelse framgår av förarbetena till lagen (2015:632) om talan om skattetillägg i vissa fall att beviskravet för att en uppgift är oriktig, med följd att den kan föranleda skattetillägg inom ramen för ett brottmål rörande skattebrott, är att detta ska ”klart framgå” (se prop. 2014/15:131 s. 25). Sammantaget anser hovrätten att övervägande skäl talar för att Finansinspektionen har att styrka förekomsten av såväl marknadsmanipulation som eventuella försvårande omständigheter.

Bedömningen i detta fall

Hovrätten delar tingsrättens bedömning att den grund för avstående från sanktionsavgift som kan komma i fråga är om AA agerande kan betraktas som ursäktligt enligt 5 kap. 17 § 1 kompletteringslagen.

Vad som kan betraktas som ursäktligt, och som därmed kan medföra att en sanktionsavgift inte ska åläggas, beror på omständigheterna i det enskilda fallet. I författningskommentaren till den aktuella bestämmelsen framhålls att en överträdelse av MAR kan vara ursäktlig, om det är uppenbart att överträdelsen har begåtts av förbiseende (se prop. 2016/17:22 s. 391). En viktig faktor för ställningstagandet om huruvida överträdelsen har varit ursäktlig i förevarande fall är enligt hovrättens bedömning vilka upplysningar AA hade fått från sin bank. Hovrätten gör i denna del följande bedömning.

Av den åberopade samtalslistan framgår att det i bankens system inte finns någon anteckning om ett samtal mellan banken och AA den 3 maj 2017, vilket motsäger dennes uppgifter om att han den dagen per telefon fick en upplysning från banken om att han var tvungen att förfara på det vis han gjort för att flytta sitt aktieinnehav mellan sitt notariatkonto och sitt investeringssparkonto. Att ett sådant

samtal inte ägt rum får även visst stöd av ett intyg från SEB, där det anges att transaktionen inte föregåtts av någon rådgivning. Även det som i hovrätten framkommit om det inspelade samtal som – vid någon tidpunkt – ägt rum mellan AA och BB talar i viss mån i samma riktning. De inspelningar som åberopats i hovrätten utvisar vidare att AA redan före transaktionen var medveten om att det fanns en möjlighet att föra över aktierna från notariatkontot till investeringssparkontot utan att sälja dem på börsen. Detta talar i sig mot att han skulle ha godtagit en uppgift i samtal den 3 maj 2017 om att överföringen tvunget behövde utföras via börsen. Till skillnad mot tingsrätten anser hovrätten mot denna bakgrund att utgångspunkten för ursäktlighetsbedömningen är att AA inte utfört transaktionen efter instruktion från banken.

Vid bedömningen av om AA agerande varit ursäktligt är emellertid också följande av betydelse. Av de inspelade telefonsamtalen framgår att AA, såväl före som efter transaktionen, fick besked av olika kundtjänstmedarbetare hos banken att det var möjligt att föra över aktierna på det sätt han gjorde, dvs. genom försäljning och köp på börsen. Inte i något fall varnades han för att sådant agerande kunde bryta mot MAR och föranleda sanktionsavgift. Att banktjänstemännens kunskap om regelverket mot marknadsmanipulation varit begränsad bekräftas också av förhören med BB och CC. Mot denna bakgrund är annat inte visat än att AA före transaktionen av banken bibringats den allmänna uppfattningen att det inte fanns några hinder mot att föra över aktierna på det sätt som skedde. Mot denna bakgrund och med beaktande av att det är fråga om en enskild aktiesparare som överträtt MAR vid ett tillfälle, att transaktionen omfattade aktier till ett förhållandevis ringa värde och inte medförde någon ekonomisk vinning samt att egenhandel som sådan utgör en mindre allvarlig överträdelse av MAR anser hovrätten att AA agerande har varit ursäktligt. Det finns därmed skäl att avstå från ett ingripande. Tingsrättens dom ska alltså inte ändras.

Rättegångskostnaderna

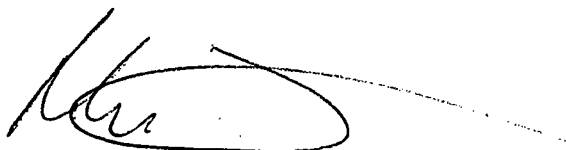
Vid denna utgång har AA rätt till ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten i den mån dessa varit skäligen motiverade för tillvaratagande av hans rätt. AA har begärt ersättning för ombudsarvode motsvarande arbete under

38,5 timmar till en timkostnad om 1 500 kr. Med hänsyn till att den nya bevisningen i hovrätten inte varit särskilt omfattande anser hovrätten att skälig tidsåtgång här inte överstiger tio timmar, vilket i stort sett motsvarar den ersättning han tillerkändes vid tingsrätten. Beträffande timkostnaden anser hovrätten, på de av tingsrätten anförda skälen, att ersättningen inte ska överstiga timkostnadsnormen för offentliga försvarare.

AA ska tillerkännas ersättning för rättegångskostnader i enlighet med det ovan sagda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2020-05-13

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Claes Söderqvist och Mats Holmqvist samt tf. hovrättsassessorn Dennis Andreev, referent.